

Dagthema: En ons hart draaide om en hoorde

Overweging Kerstnachtviering – Diana Vernooij en Bert van der Meer

“...U bent in goed gezelschap, hier in De Duif zijn we niet van het goedgezind soort. Maar ongelof in de dogma's van de kerk – dat is geen ongelof. Het wordt pas echt ongelof als je de hoop verloren hebt laten gaan, als je het kind van het geloof in een mooie wereld met het badwater van de kerk hebt weggesmeten, als je onverschillig bent geworden voor de pijn van de wereld, cynisch...”

Eerste lezing uit Jesaja

Tweede lezing uit Lucas



Lied

Wij komen tezamen, onder 't sterrenblinken
een lied moet weerklinken voor Bethlehem:
Christus geboren zingen d'englenkoren.
Komt gaan wij hem aanbidden
onze Heer.

Drie wijzen met wierook kwamen er van verre
zij volgden de sterre naar Bethlehem.
Herders en wijzen komen Jezus prijzen.
Komt gaan wij hem aanbidden
onze Heer.

Ook wij uitverkoren mogen U begroeten
en kussen Uw voeten, Emmanuël.
Wij willen geven hart en geest en leven.
Komt gaan wij hem aanbidden
onze Heer.

Uit Jesaja

‘Hier ben ik, hier ben ik’,
zo zeg ik tot een volk dat mijn naam niet aanroept.
Heel de dag door houd ik mijn handen uitgestrekt
naar een weerspanning volk dat slechte wegen begaat,
achter zijn eigen gedachten aan,
een volk, dat Mij recht in mijn gezicht tergt.



Lied: Scheur de wolken uiteen en kom

Huub Oosterhuis/Antoine Oomen

Scheur de wolken uiteen en kom.
Hier nu wees onze God, wie anders?

Niemand anders heeft ons gezocht,
niemand anders heeft zo geroepen
als een verliefde: dit is mijn lichaam,
open mij, eet mij, hier is mijn hart,
drink mijn ziel, hier ben ik, hier ben ik.

Als een verlorene heb je geroepen
en ons hart draaide om, en hoorde.
Waar ben je nu?
Waar bleef je hartstocht?
Ben je niet meer die ene van toen?

Welkom en inleiding

En ons hart draaide om en hoorde
Welkom lieve mensen, welkom in deze feestelijke Duif.
Welkom in de Nacht van de geboorte van het Goddelijk Kind,
het licht in de wereld, Kerstmis 2019.
Welkom ben je, om samen te luisteren, te bidden, zingen en vooral om opnieuw dat verhaal
te horen van een uitzonderlijk kind dat in een beestenstal geboren wordt.

Dat **eeuwenoude** Kerstverhaal, over de geboorte van God in een kind – gaat dat over iets anders dan over God die in ons geboren wordt? Geen verschil tussen God en mensheid, geen verschil tussen goddelijke goedheid en menselijke ellende, geen verschil tussen hoogverheven idealen en barre realiteit. Middenin de menselijke ellende van uitsluiting uit de herberg van het leven, wordt een kind van God geboren op een onmogelijke plek, een beestenstal en omringd door het rappalje van de wereld: herders en hun dieren. Dit oude verhaal vertelt ons dat zelfs in onmogelijke omstandigheden het meest bijzondere kan gebeuren. Het is het verhaal van hoop dat al eeuwenlang tot de verbeelding spreekt.

Vanavond zullen we dat kerstverhaal lezen als nieuw en verbinden met wat velen van ons bezig houdt, de grote problemen in de wereld: klimaat, vluchtelingen, ongelijkheid en onze eigen onmacht. Want staan we niet machteloos tegenover zoveel wereldwijde problemen? Wat doet het er toe dat we onze plastic scheiden – als je die enorme plastic soep in zee ziet? Wij simpele burgers, een enkele uitzondering daar gelaten, wat kunnen wij nu eigenlijk echt bijdragen aan grondige oplossingen? Hoe makkelijk vervallen we niet in onverschilligheid of cynisme.

Maar vanavond roept God: “Hier ben ik, **hier** ben ik”. God roept het ons toe met uitgestrekte handen, als een pasgeboren kind. Kunnen wij de zachtheid van die stem herkennen, die lieve oproep om goed te doen, die innerlijke stem van hoop?



We zijn niet machteloos. We gaan luisteren naar de verhalen van aarde, water, lucht en vuur, de verhalen van 4 mensen van onze kerk die een antwoord geven, hoe klein dan ook, op de grote problemen van klimaat, vluchtelingen, ongelijkheid en onze eigen onmacht. Het is Gods stem in verhalen van hoop, verhalen die er toe doen, die ons inspireert. Want hoop is geen toekomstvoorspelling maar een kwaliteit van het hart. En de geboorte van hoop in ons hart, dat is waarvoor wij komen, deze Kerstnachtviering. We gaan zingen, luisteren, bidden, om het Goddelijk Kind te verwelkomen deze nacht in ons hart. Bert en ik wensen ons allen een mooie viering!

Gebod om onbevangenheid

Wij bidden om vrij te mogen zijn,
vrij van alles wat ons voortstuwt.
Dat we achter ons kunnen laten
wat van gisteren was.
Maak onze geest onbevangen,
fris als de onschuld,
warm als de liefde,
vol kracht en hartstocht.

Lied: Het volk dat in duisternis gaat

Het volk dat in duisternis gaat
zal aanschouwen groot licht.
Die wonen in schaduw van dood,
over hen op gaat het licht.

Zij zullen lachen en juichen,
lachen en juichen,
als op de dag van de oogst.

Het volk dat in duisternis gaat
zal aanschouwen groot licht.
Die wonen in schaduw van dood,
over hen op gaat het licht.



Kerstverhaal van de Aarde, het Water, de Lucht en het Vuur



Lisa:

Ik vertel u het verhaal van de aarde, het verhaal over de planeet waarop wij wonen en hoe die uitgeput raakt en vervuild wordt, en hoe wij de keuze hebben daarmee te stoppen of niet

Ik ben 13 jaar en ik ga naar de middelbare school, hier in Amsterdam. Over 10 jaar moet de CO2 uitstoot in de wereld tot de helft zijn teruggebracht en dit gaat ontzettend veel moeite kosten. Ik zie dat op dit moment niet genoeg wordt gedaan om deze deadline te bereiken, dit werd nogmaals bewezen met de Urgenda-zaak. Zie het als een kind wat niet op tijd zijn werkstuk inlevert. Alleen in dit geval zijn het in plaats van punten, mensenlevens die verloren zullen gaan.

En als ik hierover nadenk, maakt dit mij ontzettend bang, het maakt mij bang voor mijn toekomst en wat mij dan te wachten zal staan. Het maakt mij bang omdat mijn toekomst niet zeker is.

Ik kan een hele hoop zelf, maar dit probleem kan ik niet in mijn eentje oplossen. En ook dit maakt mij bang. Het gevoel van dat ik weerloos ben. Dat ik toch geen impact heb als enkele persoon.

Ik hoor mensen zo vaak zeggen: "Waarom zou je er iets aan doen? 1 persoon heeft toch geen impact." of "Nederland is een ontzettend klein land, als wij zouden stoppen heeft dat toch geen impact." En ook dit maakt mij ontzettend bang. Dit maakt mij bang omdat dit niet alleen Trump is die dit zegt, dit zijn ook mensen die ik ken en respecteer, mensen die een stuk slimmer zijn dan Trump. En dat zelf zij dit zeggen. Mensen waarvan ik verwacht dat ze niet zo kortzichtig zijn. Dat maakt mij bang.

En wat mij nog het meest bang maakt is dat ik begrijp waarom mensen dit zeggen. Ik wil het liefst ook mijn ogen dicht doen en doen alsof ik het niet zie. Het is heel makkelijk naar anderen te kijken maar heel lastig zelf je eigen gewoontes te veranderen.

Dus weet je wat ik daag jullie uit niet langer weg te kijken en jullie best te doen goed voor onze aarde te zorgen. Ik zal er niet zijn om te controleren of je je aan de afspraak houdt maar als goed is zorgt je geweten daar wel voor. En zorg ervoor dat je niet verliest, want je wilt toch niet verliezen van een dertienjarig meisje?

Ingeborg:

Ik vertel u het verhaal van het water, het verhaal over menselijke gelijkheid en ongelijkheid, over hoe we dankzij vragen stellen en openheid de angst en strijd van wij-zij kunnen voorkomen.

Er was een tijd dat ik werkte bij een opvanghuis dat een veilige plek bood aan vrouwen en kinderen die te maken hadden gehad met ernstig huiselijk geweld. Op een dag, verscheen er een busje aan het einde van de dag, en dat busje werd keurig maar uit het zicht voor het opvanghuis geparkeerd. Glazenwasser stond erop. Er zat een man in het busje en hij bleef daar zitten tot aan het einde van de avond. De volgende avond stond hij er weer en de avond erna weer. Het zorgde voor veel onrust bij het dienstdoende personeel en de cliënten. Ze vonden dat hij weggestuurd moest worden, desnoods door de politie te bellen. Toen ik vroeg of ze hem al een keer hadden uitgenodigd voor een kop koffie, en hem te vragen wat zijn bedoeling was van zijn bezoek iedere avond, keken mijn collega's mij verbaasd en niet begrijpend aan. Nee, op dat idee waren ze niet gekomen. Diezelfde avond besloot ik wat langer te blijven, En als hij opnieuw zou komen hem uit te nodigen voor een kopje koffie. Hij was blij verrast toen hij werd uitgenodigd en ging graag mee naar

pag. 4



binnen. Ik vroeg hem naar zijn bedoeling, en waarom hij iedere avond zijn busje voor de deur parkeerde en vervolgens de hele avond in het busje bleef zitten. Hij raakte geëmotioneerd en vertelde dat zijn zus bij ons onderdak had, dat zijn vader haar jaren had mishandeld, en daarna haar man. Dat hij zich schuldig voelde en haar op deze manier wilde beschermen en zijn betrokkenheid wilde laten zien. Het werd een mooi weerzien tussen broer en zus en hij kwam daarna geregeld op de koffie en hoefde niet meer onzichtbaar te blijven door in zijn busje voor de deur te parkeren. Gisteren kreeg ik een boek: "De meeste mensen deugen". Daarin stond een quote van Spinoza:

"Men moet menselijke handelingen niet bespotten, niet betreuren, niet veroordelen, doch begrijpen" Mooi en toepasselijk.

Gerrard:

Ik vertel u het verhaal van de lucht, de lucht die voor iedereen gelijk stroomt, of je nu hier in Nederland geboren bent, of wanneer je wortels elders liggen. Van lucht naar vlucht, dat is maar één lettertje verschil. Vluchten kan op allerlei manieren, met wankelende en gevaarlijke bootjes, of met een vliegtuig, met een tijdelijk visum. Dat laatste was de manier waarom Sohail en zijn moeder, vanuit Afghanistan, naar Nederland kwamen. Zij waren moslim, en ze waren gevlucht voor de Taliban. Sohail was tien jaar toen hij Nederland kwam. Hij sprak geen woord Nederlands, dus dat viel niet mee op de basisschool. Na twee jaar sprak hij onze taal redelijk, en kreeg het schooladvies VMBO. Maar hij wilde meer, en nam contact op met allerlei VWO-scholen. Vanwege zijn Nederlandse taalvaardigheid wilde niemand hem hebben, op een Reformatisch VWO in de Alblasserwaard na. Dus zo kwam hij op die school. In de loop van de 6 jaar VWO haalde hij zijn Nederlandse taalachterstand in, en na 6 jaar kreeg hij zijn VWO diploma. Ik ontmoette Sohail toen hij in het tweede jaar van zijn rechtenstudie zat. In het kader van een coachingsprogramma werden wij aan elkaar gekoppeld. Vanaf dat moment hielden wij regelmatig contact met elkaar, vertelde hij mij overal zijn activiteiten en kon ik hem wat tips geven over hoe je op te stellen in de academische wereld. Vorige maand nodigde Sohail mij uit voor de verdediging van zijn proefschrift, over de rol van godsdienst als het gaat om botsende grondrechten. Ik ging daar graag naar toe, en tot mijn verrassing had hij allerlei mensen uitgenodigd die hem tijdens zijn studie en loopbaan hadden bijgestaan. Zo zat in de Rotterdamse aula ook een flinke afvaardiging van het Reformatische VWO. Na afloop mocht ik Sohail feliciteren, en hij werd geflankeerd door twee trotse ouders. Twee heel kleine mensen, zijn moeder met hoofddoek en zijn vader met een petje: Sohail vertaalde voor hen wie er allemaal langskwamen. Het was een ontroerend moment. Niet alleen besepte je hoe belangrijk het was voor zo'n Afghaanse jongeman en zijn ouders, die 15 jaar geleden niet hadden kunnen dromen dat dit hen zou overkomen. Maar met was ook een prachtig moment voor alle omstanders, die voor even met elkaar verenigd werden. Vluchtelingen dus als een bron van verrijking.

Bert

Ik vertel het verhaal van vuur, het verhaal van de woede en de passie. Ik voel woede bij de strijd met al deze problemen. Het is de onmacht om dat in mijn eentje te lijf te gaan.

Ik voel onmacht omdat ik alle problemen die ik zie in water, aarde en lucht in één klap zou willen oplossen. Ik sta hier met lege handen in deze kerk. Ik voel de



noodzaak om te handelen en weet dat ik maar twee handen heb, een gezin om te voeden, één stem, 24 uur in een dag...

Van de woede die ik voel om die onmacht wil ik getuigen. ...

En toch. En toch kunnen we tegenstellingen overbruggen door te luisteren naar elkaar. We kunnen honderd kleine daden doen om bij te dragen, duizend manieren om zorgzaam te zijn voor onze aarde, we kunnen luisteren naar vluchtelingen, we kunnen open zijn en gepassioneerd voor het goede. We vertellen elkaar die verhalen. Niet één maar veel verhalen. Laten we die verhalen blijven vertellen aan elkaar.

Er stonden 5.000 van onze kinderen op het Malieveld. 5.000 gezinnen. 5.000 Nederlandse families. Misschien wel een miljoen mensen die deze kinderen persoonlijk kenden. En miljoenen Nederlanders die het zagen.

Ik hoor mensen die opstaan voor vluchtelingen. Hen kansen bieden, een toekomst.

Ik zie de plastic-rapers, de groene landbouwers, ...

Al die initiatieven verminderen mijn woede en roepen mijn passie op.

Waarom staan al deze initiatieven niet in de krant? Omdat het geen nieuws is.

Problemen maken mooiere koppen. Maar al die goede kleine acties doen we wel .

Slecht nieuws maakt meer indruk, maar het goede is met meer.

Lied: Aarde deze

Aarde. Deze. Enig denkbare.

Rond en blauw in de ruimte.

Met zon, maan en sterren, seizoenen, rivieren,
rivieren die stromen naar zee.

En niets valt omhoog en alles omlaag.

En niets is nog af en alles nog nergens.

En overal mensen die weten van niets

en maken van alles –

en alles bederven, seizoenen, rivieren.

En achteloos doden.

En sterven en doden en sterven.

Rond en blauw in de ruimte.

Met zon, maan en sterren, seizoenen, rivieren,
rivieren die stromen naar zee.

En niets valt omhoog en alles omlaag.

En niets is nog af en alles nog nergens.

Maar hier en daar mensen en steeds meer en overal
mensen die doen wat vandaag nog gedaan moet.

Die langzaam maar zeker, bezeten van liefde,
de aarde opdelven

uit de onderste afgrond.

Aarde. Deze. Enig denkbare.

Rond en blauw in de ruimte.

Met zon, maan en sterren, seizoenen, rivieren,



rivieren die stromen naar zee.



Kerstverhaal

In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië. Iedereen ging op weg om zich te laten inschrijven, ieder naar de plaats waar hij vandaan kwam. Jozef ging van de stad Nazaret in Galilea naar Judea, naar de stad van David die Betlehem heet, aangezien hij van David afstamde, om zich te laten inschrijven samen met Maria, zijn aanstaande vrouw, die zwanger was. Terwijl ze daar waren, brak de dag van haar bevalling aan en ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde hem in een doek en legde hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het nachtverblijf van de stad.

Niet ver daarvandaan brachten herders de nacht door in het veld, ze hielden de wacht bij hun kudde. Opeens stond er een engel van de Eeuwige bij hen en werden ze omgeven door het stralende licht van de Eeuwige, zodat ze hevig schrokken. De engel zei tegen hen: 'Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, dat het hele volk met grote vreugde zal vervullen: vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de redder. Dit zal voor jullie het teken zijn: jullie zullen een pasgeboren kind vinden dat in een doek gewikkeld in een voederbak ligt.' En plotseling voegde zich bij de engel een groot hemels leger dat God prees met de woorden: 'Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft.'

Toen de engelen waren teruggegaan naar de hemel, zeiden de herders tegen elkaar: 'Laten we naar Betlehem gaan om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is en wat de Eeuwige ons bekend heeft gemaakt.' Ze gingen meteen op weg, en troffen Maria aan en Jozef en het kind dat in de voederbak lag. Toen ze het kind zagen, vertelden ze wat hun over dat kind was gezegd. Allen die het hoorden stonden verbaasd over wat de herders tegen hen zeiden, maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en overwoog ze bij zichzelf. De herders gingen terug, terwijl ze God loofden en prezen om alles wat ze gehoord en gezien hadden, precies zoals het hun was gezegd.

Lied: Wij waren kinderen

Wij waren kinderen toen het gebeurde.
"Laat ons gaan zien het woord dat daar geschied is",
riepen met vreemde stemmen onze vaders.
Wij moesten mee, de diepe nacht, de kou in.

Geen vleugelslag. Na uren gaan een grot,
een huilend kind. Geroep: hij is het. Hij?
Hun leven lang bleef hij een sterk verhaal:

er zou groot licht geweest zijn dat hen wenkte,
stemmen van woorden: vrede. Een tijd later
die ster die langs de hemel voer, een stoet
van koningen en priesters die hem zochten:
“kind ons geboren, koning van de vrede”.

En het gekroonde beest. De kindermoord.
Tot op vandaag het bloed ten hemel schreiend.
En het gerucht dat hij zou zijn ontkomen,
dat hij zal komen, haastig, en wat dan?
Rusteloos zwervend, ongelukkig dromend
van wilde dieren die niet meer verscheuren
zijn zij gestorven zoals mensen sterven,
zonder te zien. Zij hadden zo gehoopt.



Overweging

Er gaat een plaatje rond op Facebook van een Kerststalletje: de heilige Maria ligt heerlijk te slapen op het stro en op de voorgrond knuffelt de heilige Jozef baby Jezus die zich in zijn armen uitstrekt. Hier ben ik, hier ben ik – straalt het uit. Paus Franciscus schijnt er gek op te zijn.

Ik kwam het plaatje tegen toen ik afgelopen week met griep thuis in bed lag en mij probeerde voor te bereiden op Kerst. Dus keek ik naar filmpjes op mijn mobiel. Ik zag de Kerststal met de slapende Maria voorbijkomen, en de kerstboodschap van Brigitte Kaandorp over haar onmiddellijke bekering bij de kiloknallers van de slager. Ik zag een stoere man die een poesje redt en hopeloos verslingerd raakt aan het beestje. Ik zag een man die daklozen een digitale Kerstboodschap vroeg voor reeds lang verloren familieleden, en je zag tot hoeveel herenigingen dat leidde. Ik zag de oprichting van een Boerenraad voor klimaatbestendige landbouw, en een burennetwerk voor onderlinge hulp. Ik zag een kapper die daklozen op straat een gratis kerstkapsel geeft en vrijwilligers die met kinderen in vluchtelingenkampen in Griekenland toneel speelden.

Het was een prettig antivirus tegen alle berichten van opwarming van de aarde, CO2 uitstoot, vervuilde stranden, vluchtelingenellende en onverschilligheid, die dagelijks over ons heen spoelen. Dat soort nieuws is overweldigend en geeft ons een machteloos gevoel. Wat doet het er toe dat we onze plastic scheiden – als je die enorme plastic soep in zee ziet? Soms voel ik me een beetje onbenullig als ik de rotzooi opraap in mijn straat. Vanmorgen nog, de platgereden frisdrankblikjes, het verwaaide plastic, sigarettendoosjes en natte



kartonnen verpakkingen. Wat is dat voor schaamte? Dat een ander het nonchalant wegslijt en ik het opraap?

Dat ik me onnozel voel is onzin, besef ik door wie dit jaar nummer 1 is geworden van Trouws Duurzame Top 100: Dirk Groot, de zwerfinator, een man die zwerfvuil verwijdert en precies fotografeert en digitaal registreert in een app wat hij waar vindt. Met zijn registratie en opruimen confronteert hij bedrijven met wat er gebeurt met hun verpakkingen. Een van zijn successen: dat hoestbonbons binnenkort ipv een plastic cellofaantje een afbreekbaar papiertje krijgen.

Lida, een van onze duifleden stuurde me een gedicht voor vanavond:

Ik ben een Hark in 't diepst van mijn gedachten,
'k ga naar 't park, waar blikjes op mij wachten.
Ook flesjes, plastic, een verloren speen –
Ik hark de hele zoi bijeen.
Alles verdwijnt dan in de bak
(aan wie er toekijkt heb ik lak).
En zonder al die smerigheden
wordt het park weer net zo schoon
als ooit de Hof van Eden.

Al deze filmpjes en verhalen en de verhalen van aarde, water, lucht en vuur – die we net van Lisa, Ingeborg, Gerrard en Bert hoorden: het zijn verhalen van hoop. Het zijn de hele vele kleine verhalen die er toe doen. Niet omdat het heldenverhalen zijn, niet omdat ze de problemen oplossen – maar gewoonweg omdat het menselijke verhalen zijn. Dit soort betrokkenheid is hartverwarmend en het houdt maar niet op. Jezelf onverschillig houden of boos op de veroorzaker en cynisch worden, dát is niet fijn. Het voelt veel beter om echt te kijken, betrokken te zijn en dan te doen wat je niet laten kunt, gewoon omdat het goed is om te doen. Die rotzooi oprapen in de je straat en mee naar huis nemen om in de vuilnisbak te gooien – schone straat – heerlijk.

Misschien is deze avond de eerste van dit jaar dat u in een kerk komt, misschien beschouwt u zichzelf helemaal niet als gelovig. U bent in goed gezelschap, hier in De Duif zijn we niet van het goedgelovige soort. Maar ongeloof in de dogma's van de kerk – dat is geen ongeloof. Het wordt pas echt ongeloof als je de hoop verloren hebt laten gaan, als je het kind van het geloof in een mooie wereld met het badwater van de kerk hebt weggesmeten, als je onverschillig bent geworden voor de pijn van de wereld, cynisch.

Het is niet zonder gevaar om te preken over de grote maatschappelijke problemen in de Kerstnacht. Ik wil u sniet in deze kerk betuttelend vertellen wat u zou moeten vinden. Niemand in de kerk hoeft mij, niemand hoeft ú te vertellen wat u zou moeten doen, niet op relationeel vlak en niet op politiek of ethisch vlak. Ook nu niet, niemand kan voor u bepalen wat uw acties zouden moeten zijn, niemand dan u zelf.

Maar een spiritueel pad gaan betekent ook niet dat je geloof je voorschrijft wat je moet doen, dat je plastic zou moeten rapen of vluchtelingen helpen. Een spiritueel pad gaat niet over Wát je moet doen maar het gaat veel eerder over Hóe je wat doet. Je hoeft niet te voldoen aan hoogstaande morele eisen. Dat denk je misschien, dat je iets groots moet doen wat je

liever niet zou doen – maar dat is niet zo. Goed doen is een diep verlangen in ons. We schreeuwen er misschien overheen, gaan het uit de weg. We willen geen brave Hendrik zijn. Maar, kijk in je hart, wat we echt willen is goed doen.

Als je dat beetje geloof en hoop in je lijf oprakelt dan stop je je wegstaren. Je bent bereid te stoppen met het meehuilen met de wolven in het bos. Je bent bereid om naar de werkelijkheid te kijken, écht te kijken. Dus niet wegstaren en geen cynisme maar ook niet actievoeren omdat je vrienden het doen, niet omdat ik het zeg, niet omdat je het van horen zeggen hebt, niet omdat facebookvrienden je oproepen – nee, je verdiept je.

Je bent bereid te kijken.

Je bent bereid te kijken naar wat zich onder je neus afspeelt en wat zich ver weg afspeelt. Je kijkt en je bent bereid het leed te zien, je kijkt en je ziet de wereldwijde crisis, je kijkt en ziet.

Zo begint het dus, met kijken, zonder oordeel, zonder het allemaal al te weten. Je gaat niet iets doen omdat het makkelijk is of succesvol, want dat is het vaak niet. En je laat het om te haten of iemand de schuld te geven. Je probeert niet te winnen of iemand te verslaan, je probeert zelfs niet om het allemaal op te lossen.

Dat is dus hóe je reageert: met een warm en open hart contact maken. Wat je moet doen wordt je dan vanzelf wel duidelijk. Je doet gewoonweg wat, je raapt de rommel op, je helpt degene die struikelt, je schudt een vluchteling de hand, je helpt een krantje maken, je loopt mee in een klimaatmars en waarschijnlijk word je dan meegezogen in grootsere dingen. Je doet wat voor de hand ligt, en je doet wat aardig is. Gewoon omdat het menselijk is en we verlangen naar menselijkheid. De rest komt vanzelf.

Waarom de aarde niet een beetje helpen? Zonder oplossing, zonder getuige, zonder beloning.

Hebben we niet allemaal die ervaring van die ene glimlach van een wildvreemde, die je aanzette om ook wat vriendelijks te doen; die ene juf op school die je er weer bovenop hielp, waardoor jij weer anderen kon helpen?

Wij weten niet welke zaadje wij gezaaid hebben, welke rimpelingen wij in gang hebben gezet.

Er is een dorp nodig om een kind op te voeden,
en er is een glimlach nodig om een oorlog te beëindigen.

Je kunt wat betekenen, altijd. Weet jij hoever jouw glimlach reikt?

Amen

Lied: The Lord Bless you

John Rutter

The Lord bless you and keep you;
The Lord make His face to shine upon you
To shine upon you and be gracious
And be gracious unto you

The Lord bless you and keep you
The Lord lift up the light of His countenance upon you
And give you peace, and give you peace

Belijdenis van onze intentie



Laat ons ontwaken tot ons ware Zelf
mensen worden, vol van mededogen,
onze gaven ten volle ontplooien,
ieder volgens onze eigen intenties in het leven.

Laat ons bewust worden van de angst en de doodsstrijd
persoonlijk en maatschappelijk,
en de bron ervan onderkennen,
de goede richting ontdekken
waarin de geschiedenis zou moeten voortgaan
en elkaar de hand reiken
zonder onderscheid van ras, natie, religie, sekse of klasse.

Laat ons met mededogen dit beloven
om het diepe verlangen van de mensheid
naar bevrijding van haar ware Zelf
werkelijkheid te doen worden
en een wereld bouwen waarin iedereen
waarachtig en in heelheid kan leven.



Intermezzo en collecte

Lied: Angels Carol

John Rutter

Have you heard the sound of the angel voices
ringing out so sweetly, ringing out so clear?
Have you seen the star shining out so brightly
as a sign from God that Christ the Lord is here?
Have you heard the news that they bring from heaven
to the humble shepherds who have waited long?

Gloria in excelsis Deo!
Hear the angels sing their joyful song.

He is come in peace in the winter's stillness
like a gentle snowfall in the gentle night.
He is come in joy like the sun at morning
filling all the world with radiance and with light.
He is come in love as the child of Mary.
In a simple stable we have seen his birth.



Gloria in excelsis Deo!
Hear the angels singing: 'Peace on earth'.

He will bring new light to a world in darkness
like a bright star shining in the skies above.
He will bring new hope to the waiting nations.
When he comes to reign in purity and love.
Let the earth rejoice at the Saviour's coming.
Let the heavens answer with the joyful morn:

Gloria in excelsis Deo!
Hear the angels singing: 'Christ is born'.

Lied: Candlelight

How do you capture the wind on the water?
How do you count all the stars in the sky?
How can you measure the love of a mother?
How can you write down a baby's first cry?

Candlelight, angellight, firelight and starglow
shine on his cradle till breaking of dawn
Gloria, gloria in excelsis deo
Angels are singing; the Christ child is born

Shepherds and wise men will kneel and adore him
Seraphim round him their vigil will keep
Nations proclaim him their Lord and their saviour
but Mary will hold him and sing him to sleep

Candlelight, angellight, firelight and starglow
shine on his cradle till breaking of dawn
Gloria, gloria in excelsis deo
Angels are singing; the Christ child is born

Klaarmaken van de tafel

Hier begint de viering van de tafel.
We hebben het brood en de wijn klaar gezet,
zoals die mens Jezus, dat kind van God ons heeft gevraagd.
We zullen zingen, bidden en breken en delen met elkaar.

Lied: Laat ons gaan zien

Laat ons gaan zien het woord dat daar geschiedde.

In den beginne was dat woord roepend om licht
en het licht werd geboren roepend om mensen,
zij werden geboren.



Roepend om ons en wij mensen werden geboren.
In dat woord was leven, levenslicht -
In dat woord was leven,
levenslicht, bronwaterlicht, ziel, leeftocht,
adem voor de mensen.

En dat woord geschiedt waar mensen zijn,
licht en duisternis waar mensen zijn.
En het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het licht niet overmeesterd.

Tafelgebed

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken hoe dit kind Jezus
zijn leven heeft geleefd:
als brood en wijn voor elkaar.

Toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde,
wijn schonk en rondgaf,
vroeg hij ons dit te blijven doen:
het brood van leven met elkaar te delen
en de wijn te schenken,
die ons met elkaar verbindt.

Zijn leven volgen wij,
zijn oproep tot solidariteit en
zijn radicale eerlijkheid:
een leven voor vrijheid
nu, hier, met allen samen.

Nodiging breken en delen van brood en wijn

We hebben alles wat we nodig hebben.
We hebben goedheid en vriendelijkheid,
we hebben compassie en dankbaarheid.
En we hebben de hoop, die onze ziel aanvuurt,
en de liefde, die ons hart vult met gezang.

Dit is het hart van onze kerstviering:
Met goedheid, vriendelijkheid, hoop en liefde kunnen we het christelijk visioen gaande houden,
dat er meer dan genoeg is voor iedereen, als wij met elkaar delen.
Dus laten we ons leven, onze liefde, ons geld en onze aandacht delen met elkaar
en dát doen wat gemeenschappen al eeuwen doen:
elkaar ondersteunen, bemoedigen en inspireren.



We hebben brood, we hebben wijn om te delen
– meer dan genoeg leeftocht voor onderweg.
Komt naar voren en deel met elkaar,
want hoe je denkbeelden ook zijn,
hier in De Duif sluiten we niemand uit:
iedereen is altijd genodigd zijn hart te delen
en zijn hand uit te strekken naar elkaar.
Komt, want alles staat gereed.

Lied: De herdertjes lagen bij nachte

De herdertjes lagen bij nachte,
zij lagen bij nacht in het veld.
Zij hielden vol trouwe de wachte,
zij hadden hun schapjes geteld.
Daar hoorden zij engelen zingen,
hun liederen vloeiend en klaar.
De herders naar Bethlehem gingen,
't liep tegen het nieuwe jaar.

Toen zij er te Bethlehem kwamen,
daar schoten drie stralen dooreen:
een straal van omhoog zij vernamen,
een straal uit het kribje beneên.
Toen vlamd' er een straal uit hun ogen
en viel op het kindeke teer.
Zij stonden tot schreiens bewogen
en knielden bij Jezus neer.

Maria die bloosde van weelde,
van ootmoed en lieflijke vreugd.
De goede sint Jozef, hij streefde
het kindje der mensen geneugt.
De herders bevalen te weiden
hun schapkens aan d'engelenschaar:
"Wij kunnen van 't kribje niet scheiden,
wij wachten het nieuwe jaar."

Och kindje, och kindje dat heden
in 't nederig stalletje kwaamt.
Ach laat ons uw paden betreden,
want Gij hebt de wereld beschaamd.
Gij kwaamt om de wereld te winnen,
de machtige vijand te slaan.
De kracht uwer liefde van binnen
kan wereld noch hel weerstaan.



Lied: In the Bleak Midwinter

Harold Darke/Christina

Rossetti

In the bleak midwinter, frosty wind made moan
Earth stood hard as iron, water like a stone
Snow had fallen, snow on snow, snow on snow
In the bleak midwinter, long ago

Angels and archangels may have gathered there
Cherubim and seraphim thronged the air
But His mother only, in her maiden bliss
Worshipped the beloved with a kiss

Oh what can I give Him, poor as I am?
If I were a shepherd, I would bring a lamb
If I were a Wise Man, I would do my part
Yet what I can I give Him, give my heart

In the bleak midwinter, frosty winds made moan
Earth stood hard as iron, water like a stone
If I were a Wise Man, I would do my part
Yet what I can I give Him, give my heart

Stille Nacht

Stille nacht, heilige nacht.
Groot geluk werd gebracht.
in een kleine armoedige stal
ligt het kind dat geluk brengen zal.
Rust en vrede op aarde,
rust en vrede op aard.

Stille nacht, heilige nacht.
Klein en teer, levenskracht,
licht dat de hoop van miljoenen zal zijn.
Nu ontroerend zo kwetsbaar en fijn.
Bron van weergaloos licht,
bron van weergaloos licht

Vorbeden voor de wereld van de Aarde, het Water, de Lucht en het Vuur

Lisa

Voor de aarde bidden wij dat het tijd is voor échte verandering. De aarde wacht niet tot wij een besluit hebben genomen. Dat we eruit zijn wie het moet betalen.
De aarde heeft ons niet nodig, wij de aarde wel. Laten we állemaal vormgeven aan verandering van eten, reizen, besteden, zodat de aarde onze wereld blijft.
Voor de toekomst van ons, van jullie kinderen en kleinkinderen.

Ingeborg

pag. 15



Water stroomt altijd naar het laagste punt.
Moge onze liefde als water stromen naar menselijke ongelijkheid,
zodat we vragen blijven stellen
en door lieve openheid angst en strijd kunnen voorkomen.
Voor onszelf bid ik dat we voor onze medemens mogen zijn als water:
vloeibaar, stromend, voedend, verkoelend, welkom.
Dat we alle mensen verwelkomen
alsof ze voor het eerst op aarde zijn,
alsof ze pasgeboren kinderen zijn.

Gerrard

Jozef en Maria trokken naar Betlehem en waren daar niet welkom.
Laten we de vluchtelingen van onze tijd verwelkomen
en ze de kansen geven om zich te ontplooien in onze maatschappij.
Zouden wij niet zelf zo begroet willen worden?
Ook wij hadden in dezelfde positie kunnen staan,
ons land ontvlucht vanwege oorlog, vervolging, honger...
laten we dankbaar zijn voor onze rijkdommen en deze delen.

Bert

Voor ons bid ik, dat we de passie vinden
om intenties te vertalen naar ideeën en daden.
Dat we vormgeven aan een nieuwe aarde,
aan het ontmoeten van mensen,
aan het verwelkomen van vluchtelingen,
om te zijn als het goede.
Want het goede komt met méér.
Wij hier in de kerk, in alle kerken
van Amsterdam, van Nederland, van Europa, van de wereld,
overal wordt vandaag gebeden voor een beter milieu,
voor toenadering,
voor compassie met onszelf, onze naasten, vluchtelingen.
En als wij dat gaan doen, met miljoenen... wie houdt ons dan nog tegen?

Gezamenlijk gebed

Eeuwige Geest, Schepper van de aarde,
drager van pijn, gever van leven,
bron van alles wat is en zal zijn,
Vader en Moeder van ons allen,
liefhebbende God, in wie de hemel is,
laat uw geest het heelal doordringen.

Laat de weg van uw gerechtigheid worden begaan
door de volkeren van deze wereld,
laat uw wil en onze wil samenvloeien,
laat uw geest van vrede onze hoop ondersteunen
en moge het komen, uw rijk, hier en nu op aarde.



Voed ons met het brood dat we vandaag nodig hebben,
vergeef ons dat we elkaar verwonden,
sterk ons in de tijd van moedeloosheid en verzoeking,
bewaars ons voor beproevingen die niet te verdragen zijn.
bevrijd ons uit de greep van alles wat kwaad is,

Want in U is de kracht en de liefde,
nu en altijd,
Amen.

Slotlied: The First Nowell

The first Nowell the angel did say
Was to certain poor shepherds in fields as they lay.
In fields where they lay keeping their sheep,
On a cold winter's night that was so deep.

Nowell, Nowell, Nowell, Nowell
Born is the King of Israel.

They looked up and saw a star.
Shining in the East, beyond them far.
And to the earth it gave great light,
And so it continued both day and night.

Nowell, Nowell, Nowell, Nowell
Born is the King of Israel.

This star drew nigh to the north-west,
O'er Bethlehem it took its rest,
And there it did both stop and stay
Right over the place where Jezus lay.

Nowell, Nowell, Nowell, Nowell
Born is the King of Israel.

Then enter'd in those wiseman three.
Full rev'rently up on their knee,
And offer'd there, in His presence,
Their gold and myrrh and frank incense.

Nowell, Nowell, Nowell, Nowell
Born is the King of Israel.

Zegenbede

We zijn aan het eind van deze kerstnachtviering gekomen.
Fijn dat jullie er waren, fijn dat jullie er zijn.



Laten we samen deze kerstviering [staand] beëindigen met een zegenbede en een laatste spetterend Kerstlied.

Moge de Krachtige en Tedere bij ons zijn vandaag en alle dagen van ons verdere leven.
Moge aarde, water, lucht en vuur in ons leven stralen met alle schoonheid en kracht die ze in zich dragen.

Moge de kracht van onze betrokkenheid en aandacht uitstralen tot ver voorbij ons voorstellingsvermogen.
Moge wij onverschrokken en met een open geest ons leven leiden vanuit passie en levensvreugde.

Moge ons diepste wezen,
God in ons leven,
ons daarbij altijd zeer nabij zijn.
Amen

Zalig Kerstmis!



Lied: Ding Dong Merrily On High

Charles Wood/Woodward

Ding dong! merrily on high
in heav'n the bells are ringing:
ding dong! verily the sky
is riv'n with angel singing:
Gloria, hosanna in excelsis!

E'en so here below, below
let steeple bells be swungen,
and i-o, i-o, i-o,
by priest and people sungen:
Gloria, hosanna in excelsis!

Pray you, dutyfully prime
your mattin chime, ye ringers;



may you beautifully rime
your evetime song, ye singers:
Gloria, hosanna in excelsis!

Iedereen een Zalig Kerstfeest gewenst!

